

ske zveze. Tem formalnim stopinjam odgovarja tudi vsebina: verska, splošna in strokovna naobrazba.

Zanimiv je tudi paralelni razvoj v načinu izobraževanja: Delu v cerkvi sledi delo izven cerkve, po društvih in na njihovih prireditvah zabavno-poučne vsebine. Potreba sili k večjim shodom v društvenem okviru in izven njega. Utrditi, okrepiti je treba obstoječe organizacije, navdušiti in vzgojiti ljudi za novo intenzivnejše delo z govori in pred-

MAŠNA OBLEKA S SLOVANSKIMI ORNAMENTI

vanji. Pouku in vzgoji je treba kmalu bolj stalne oblike in izobraževalni snovi več organične vezi. Poedina predavanja ne morejo zadostiti od dne do dne množičim se potrebam splošnega razvoja. Na poedinih krajih osnujejo nekajdnevne socialne tečaje, ki se kmalu udomačijo in razširijo na vse strani. Za (samo) probujo samostojnega razmišljanja so te priložnostne šole eno-, dvo-, trodnevne izborna naprava. To je utemeljeno v sistemu in organizaciji

tečajev samih, ki imajo to dobro stran, da se poslušavci v razgovoru s predavatelji do podrobnosti pouče o kočljivih vprašanjih posamnih predmetov. A tudi ti tečaji le za silo ustrezajo nujnim potrebam vsestranskega napredka. Posamezne tečaje z bolj strokovno smerjo je treba nadomestiti z večmesečnimi višjimi šolami: združna šola, mlekarški tečaj, gospodinjska šola itd.

Drug za drugim se porajajo povsem novi socialno-kulturni organizmi, ki drug drugemu služijo v oporo in izpopolnitev. In tako opazamo v vsem dosedanjem razvoju posebno smer, ki stremi k vedno višjemu osovrsenju organiziranega kulturnega dela. V socialnih in drugih tečajih vidimo dovolj jasno javljajočo se smer k splošnemu rednemu osrednjemu tečaju, ki naj bi opravljal višjo nalogo, kakor jo imajo poedini malodnevni priložnostni tečaji po raznih krajih širom slovenske domovine.

Splošen kulturni napredek množi duševne potrebe, večja zanimanje za višje kulturne smotre. Zato se bodo gotovo socialni tečaji v poedinih pokrajinah polagoma tako udomačili, da zadobe obliko nekaj tednov trajajoče višje ljudske šole, ki bodo imele ravno to nalogo, da bodo ljudstvu nekaka — mala ljudska vseučilišča. Kakor zahtevajo danes poedina društva, se v ozki medsebojni zvezi združujejo v nov višji organizem, v osrednje vseobsegajoče društvo, zvezo društev, da tem potem dobe dovolj medsebojne moralne in praktične opore, tudi dosednji tečaji in drugi izobraževalni organizmi nujno potrebujejo osovrsenja in opore v novi višji obliki ljudsko-izobraževalne organizacije — v slovenskem ljudskem vseučilišču.

V bistvu dosedanjega organičnega našega kulturnega razvoja je torej utemeljena nujnost najvišjega ljudsko-izobraževalnega organa.

* * *

O znanstvenem delu in njega organizaciji se pojavljajo v slednjem času lepe misli, snujejo ugajajoči načrti. Toda zdi se, da slone na pogrešeni teoriji. Ta teorija namreč ne vpoštevata dejstva, da se naše ljudstvo na podlagi strogo izvedene organizacije razvija že dokaj lepo vrsto let in da ima vsako delo pri nas le tedaj dovoljen uspeh, če se čimprej postavi na najširši temelj, ki ga tvori že obstoječa ljudska kulturna organizacija. Če je bila doslej demokratska osnova prevažen činitelj vsega našega razvoja, nastane vprašanje, da-li naj demokratično misel vpoštevamo tudi tedaj, ko hočemo osnovati — slovensko znanstveno organizacijo.

Na vsak način ni koristna teorija, ki sloni na taki predstavi, ki po tujem vzorcu deli narod v dva sestavna dela: v učene in neuke. V tej predstavi